אנגעפירט פון'ם לערער פאַרבאַנד פון די אידישע וועלטלאַכע שולן אין וויניפּעג

דער ערשטער מאי

היינט, קינדער, איז דער ערשטער מאי. דער טאָג איז א יום־טוב טאָג, ניט קיין יום־טוב פון אידן אָדער קריסטן, ניט קיין יום־טוב פון קאַטאָליקן, לוטעראַנער אָדער מאַכמעדאַנער. ס'איז א יום־טוב, וועלכער ווערט געפייערט פון אידן, דייטשן, רוסן, ענגלענדער און א. וו. נישטאָ כמעט קיין איין לאַנד וואו מען זאָל דעם יום־טוב ניט פייערן. אָבער ניט אַלע אידן און ניט אַלע דייטשן אָדער ענגלענדער פייערן דעם יום־טוב. דעם ערשטן מאי. עס פייערן אים נאָר די ארבעטער. די ארבעטער אויף דער גאַנצער וועלט

אין א גאַנצער רייע לענדער וועלן די ארבעטער אין דעם טאָג פון ערשטן מאי ניט גיין צו דער ארבעט. די ארבעטער פון די קוילן־גרובן וועלן זיך ניט אַראָפּלאָזן אין די שאַכטעס, די ארבעטער פון די הייסע אייזן־ניסנדע פאַבריקן וועלן אין דעם טאָג אין זייערע פאַבריקן ניט גיין. און אַזוי אויך די איבעריקע ארבעטער. אין דעם טאָג וועלן די ארבעטער אין טויזנטער און צענדליקער טויזנטער ארויסגיין אין די גאַסן מיט זייערע פאָנען און וועלן מאַרשירן.

אויף זייערע פאָנען וועלן זיין פאַרשיידענע אויפשריפטן. צווישן אַנדערע וועט אויך זיין אן אויפשריפט: "ארבעטער פון אַלע לענדער פאַראייניקט אייך". צוליב וואָס דאַרפן דאָס די ארבעטער פון אַלע לענדער זיך פאַראייניקן? דערפאַר ווייל די ארבעטער אויף דער גאַנצער וועלט לעבן זיך זייער שלעכט. זיי ארבעטן א סך און פאַרדינען ווייניק. אפילו אַזוי קיין געלט. כדי צו מאַכן א קליידל פאַר זייערס א קינד, אָדער האָט נים קיין געלט אויף איינצאָלן פאַר דירה וואו זיי וואוינען. אין דער זעלבער צייט זיינען פאַראַן א סך מענשן, וועלכע ארבעטן צייט ווייניק אָדער ארבעטן אפילו גאַרניט, דאָס זיינען די גרויסע פאַבריקאַנטן, באַנקירן און אַנדערע, וועלכע האָבן פון אַלדאָס גוטס.

היינטיקס יאָר איז די לאַגע פון די ארבעטער נאָך ערגער. ס'זיינען פאַראַן זייער פיל ארבעטער אויף דער גאַנצער וועלט, 20 מיליאָן, וועלכע ווילן ארבעטן און האָבן ניט וואו צו ארבעטן. אין זייערע הייזער הונגערט מען. זייערע קינדער גייען אַוועק אין די שולן ניט־געגעסענערהייט.

ווילן דאַריבער די ארבעטער, אז אזא שלעכטע וועלט זאָל ניט זיין. זיי ווילן אז די וועלט זאָל זיין א גוטע, אז אַלעמען זאָל זיך לעבן גוט. ס'זאָל ניט זיין קיין אָרימע און קיין רייכע, אין אַלע הייזער זאָל זיין ליכטיק, וואַרעם און פריילאַך.

דערווייל איז דער ערשטער מאי דער יום־טוב נאָר פון די ארבעטער. ס'וועט אָבער אָנקומען די צייט ווען אַלע מענשן וועלן לעבן גלייך, אַלע וועלן ארבעטן און געניסן פון דער ארבעט, דאַן וועט דער יום־טוב זיין אַלעמענס יום־טוב, דער יום־טוב פון דער באַפרייטער מענשהייט.

היינט, ווען די ארבעטער קומען זיך צוזאַמען אין טאָג פון ערשטן מאי, רעדן זיי ווענן דער גוט און צרות, וועלכע עס הערשן אויף דער וועלט. ס'וועט קומען א צייט ווען די גאַנצע באַפרייטע מענשהייט וועט זיך צוזאַמענקומען צו זייער יום־טוב, צום ערשטן מאי, דאַן וועט קיין שלעכטס אויף דער וועלט ניט זיין, מענשן וועלן לעבן צווישן זיך אין שלום, קיינער וועט דעם אַנדערן ניט אונטערדריקן.

דער ערשטער מאי וועט זיין דער יום־טוב פון אַלע יום־טובים אויף דער גאַנצער וועלט.

מ. מ—סקי.

דער קליינער מוזיקער

פון יהודית סטיין

דאָס וואָס איך וויל אייך איצט, קינדער־דערציילן האָב איך צו פאַרראַנגלען מיר־נער א גוטער חבר'טה, וועלכע האָט מיר מיט א פּאָר יאָר צוריק דערציילט א מעשה, ענלאַך צו דער וואָס איר וועט איצט לייענען.

דאָרט וואו עס האָט זיך געגענדיקט א גרויסע שטאָט איז אַמאָל געווען א וואַלד. לעבן דעם וואַלד זיינען געשטאַנען צוויי וואוינונגען: גאָר נאָענט צום וואַלד איז געשטאַנען א קליין הייזעלע. אביסעלע ווייטער איז געשטאַנען א גרויסע שיינע הויז. אין דעם קליינעם הייזעלע האָט געוואוינט א שוסטער מיט זיין פרוי. זיי האָבן געהאַט א זון — הערשעלע.

הערשעלעס בעסטער פאַרגעניגן איז געווען צו גיין אין וואַלד אַריין, זיך אויסקלעטערן אין אָפּגעהאַקטן בוים געסען א שטעקעלע אין דער רעכטער האַנט און א גלאָס בראַנטעלע אין דער לינקער. דאָס בראַנטעלע פלעגט ער אונטערשאַרן אונטער דער נאַמבע מיט דעם שטעקעלע פירן אין בער'ן בראַנטעלע. און ווען דער טאַטע האָט עס איינמאָל דערזען ווי זיין־פינף יאָריקער זון שאַרט אַזוי איין שטיקעלע האָלץ איבער א צווייטן האָט ער אים געפרעגט:

— וואָס טוסטו הערשעלע?

— איך ספּיל פידל, — האָט דאָס אינגעלע געענטפערט.

דאָס טאַטן איז שטאַרק געפעלן געוואָרן דער איינפאַל פון זיין זונעלע. כדי דאָס קינד זאָל מער הנאה האָבן פון דעם שפּילן, האָט ער גענומען ביי אים דאָס בראַנטל, עס אויסגעשניצט עס זאָל אויסזעען אביסל אַזוי ווי א פידל, האָט נאָך צוגעטשעפּעט א פּאָר פאָדים פאַר סטרונעס און עס אים גענעבן. הערשעלע האָט די מתנה אויפגענומען נאָר ווי אַז אמת פידעלע. איצט אַז ער האָט געשפּילט האָט ער נאָך צוגעזונגען אויף.

זינגען און שפּילן פלעגט ער אַלץ וואָס ער האָט געהערט אין וואַלד. איין ליד האָט ער געהאַט איז עס געווען א נאַכמאַכונג פון א פייגעלעס א ליד. א צווייטע ליד איז געווען וואָס האָט נאַכגעמאַכט דאָס רויש פון די שלעטלאַך ווען א ווינט בלאָזט. און נאָך אויפלכע ליד האָט ער אַליין פאַר־פאַסט און צוגעטראַכט.

איינמאָל איז א גרופּע קינדער פון שטאָט געגאַנגען אין. וואַלד אַריין שפּאַצירן, האָבן זיי דערזען א אינגעלע זיצט און שפּילט אויף א בראַנטעלע. גייען זיי צו צו אים און פרעגן:

— וואָס טוסטו?

— איר זעט דאָך, איך שפּיל אויף מיין פידעלע.

די קינדער האָבן געוואָלט לאַכן נאָר זיי האָבן זיך איינגעהאַלטן.

— וואָס שפּילסטו? — האָבן זיי אים נידער געפרעגט.

— איך שפּיל דאָס ליד פון א פייגעלע.

— איז געווען דער ענטפער.

איצט האָבן אַלע קינדער אויסגעשאָסן מיט זייער איינגעהאַלטענעם געלעכטער. הערשעלע האָט זיך געפּילט שטאַרק באַליידיקט. ער האָט מיט זיי מער ניט גע־וואָלט רעדן בין זיי זיינען אַוועק.

ווען הערשעלע איז אַלט געוואָרן זיבן יאָר, פלעגט ער נאָך אַלץ גיין אין וואַלד אַריין שפּאַצירן מיט זיין פידעלע. אין האָנט. אָבער ער איז שוין מער ניט צו־פרידן געווען מיט'ן געמאַכטן פידעלע. ער האָט געבענקט נאָך אן אמת'ן פידעלע.

אין שיינעם זומער בייטאָג, איז הער־שעלע אַזוי ווי אַלעמאָל געגאַנגען אין וואַלד אַריין זיך שפּילן. בעת ער איז אַריין צווישן די ביימער, האָט ער פּלוצלונג דערהערט עפּעס א קול וואָס ער האָט נאָך פריער קיינמאָל ניט געהערט אין וואַלד. צוערשט האָט זיך הערשעלע דערשראָקן. נאָר אייג־ערנדיק זיך אביסעלע האָט ער באַשלאָסן ביי זיך אַז ס'מוז עמיצער זיין ערגעץ טיף אין וואַלד.

אַזאַ קול האָט הערשעלע שוין א סך מאָל געהערט נאָר ניט אין וואַלד. ער האָט זיך בארואיקט אין נאַכפאָלגנדיק פון וואָר־נען עס קומט דאָס געוויין איז ער גענאַ־גען טיפער אין וואַלד.

מיטאַמאָל איז הערשעלע געבליבן שטיין. פאַר אים איז געשטאַנען א מיידעלע, אַבי־סעלע קלענער פון אים. גרויסע טרערן זיי נען איר גערונען פון די באַקן. הערשעלע האָט זיך ארומגעקוקט אין אַלע זייטן זעען צי דאָס מיידעלע איז טאַקע אַליין. דער־נאָך האָט ער ביי איר געפרעגט:

— ווער ביסטו?

— איך בין שרה'לע.

— וואָס וויינסטו?

— איך בין געגאַנגען אין וואַלד רייסן בעבלאַך, האָב איך פאַרבלאָנדזשעט.

— וואו וואוינסטו?

— איך וואוין אין א ווייס הויז ניט ווייט פון'ם וואַלד.

— טאָ קום, וועל איך דיך ארויספירן פון דאַנען, — האָט הערשעלע פריינטלאַך פאַרגעליינט.

שרה'לע האָט אָנגענומען הערשעלעס הענטל. ער האָט זי ארויסגעפירט פון דער געריכטעניש אויפ'ן פרייען וועג. פון דאָרט האָט שרה'לע שוין געפענט זען איר היים.

— אָן, דאָרט וואוינען מיר, — האָט שרה'לע פרייליך אויסגערופן, ווייזנדיק מיט איר הענטל צום גרויסן שיינעם הויז, וואָס איז געשטאַנען ניט ווייט פון הער־שעלעס היים.

— ווער וואוינט מיט ריר שרה'לע?

— מיין מאַמע און מיין טאַטע.

— מער קיינער ניט?

— ניין.

— וואָס טוסטו אַלע טאָג?

— איך לערן זיך שפּילן פידל.

— רייכדיק אַזוי זיינען זיי צוגעקומען ביז'ן ווייסן הויז. באַלד האָט זיך שרה'לעס מאַמע באַוויזן אויפ'ן שוועל. זי האָט גע־כאַפּט איר קינד אויף די הענט. האָט זי אָנגעהויבן צו קושן.

— וואו ביסטו געווען אַזוי לאַנג, מיין קינד? איך האָב דיך שוין אומעטום גע־זוכט.

— ווען ניט דאָס איינגעלע וואָלט איך שוין אפשר קיינמאָל ניט געקומען אַהיים.

— אויב אַזוי, מיין קינד, ווי אַזוי־זשע וועסטו אָפּדאַנקען דעם איינגעלע דערפאַר וואָס ער האָט געראַטעוועט דיין לעבן?

— איך וועל אים לאָזן אויסקלייבן פאַר זיך איינע פון מיינע שיינע צאַצקעס.

שרה'לע האָט הערשעלען אריינגעפירט גלייך אין איר שפּיל־צימער וואָס איז גע־ווען אָנגעפילט מיט אַלערליי זאַכן: א וועגעלע, א מישעלע מיט בענקעלאַך, קלע־צעלאַך, פאַרשיידענע בילדער און געשטאַפּ־טע חיות. צווישן די חיות איז געשטאַנען א לייב און א בער. ווען הערשעלע דערזעט דעם זעלבן לייב אָדער בער אין וואַלד וואָלט ער זיך שטאַרק דערשראָקן אָבער דאָ האָט ער קיין מורא ניט פאַר זיי.

הערשעלע האָט אויף אַלע זאַכן געקוקט אָבער ער האָט קיין ספּעציעלן אינטערעס צו די זאַכן ניט ארויסגעוויזן. פּלוצלונג האָט הערשעלע פאַרקוקט זיך אויף דער וואַנט. דאָרט איז געהאַנגען א פידעלע, אַן אמת פידעלע, ניט קיין געמאַכטס אַזוי ווי זיינס.

— נו, הערשעלע, וואָסער שפּילצייג גע־פעלט דיר אַמבעסטן? — האָט שרה'לע געפרעגט.

— זיי זיינען אַלע שיין.

— וואָסערע פון זיי ווילסטו?

— אויב דו ווילסט, טאָ לאָז מיך נאָר אביסעלע שפּילן אויף דיין פידעלע.

— אַ, מיט'ן גרעסטן פאַרגעניגן, — האָט שרה'לע געזאָגט.

זי האָט אים גלייך אָבער פאַרזיכטיק דערלאַנגט איר פידעלע. הערשעלע האָט מיט נייגעריקייט גענומען דאָס פידעלע, עס אונטערגעשפּאַרט אונטער דער נאַמבע, פונקט ווי ער פלעגט עס טאָן מיט זיין בראַנטל, און האָט אָנגעהויבן צו שפּילן.

די טענער זיינען, ניט געווען אַזעלכע טעמפּע ווי די וואָס זיינען ארויסגעקומען פון זיין פידעלע, נאָר זיי זיינען געווען קלאָ־ר, דינע און ריכטיקע, אַזוי ווי ביי איי־נעם וואָס קען שפּילן. שרה'לע איז געבליבן שטיין מיט אַן אָפּענעם מיילעכל און האָט זיך צוגעהערט ווי אַזוי הערשעלע שפּילט און זינגט צו עפּעס א ליד פון א פייגעלע.

איידער הערשעלע האָט געענדיקט שפּילן דאָס ליד, האָט זיך די טיר געעפנט און שרה'לעס עלטערן זיינען אריין זעען ווער עס שפּילט.

— ווער איז דיין מוזיק לערער, איינע־לע? — האָט געפרעגט דער טאַטע.

— איך האָב ניט קיין לערער, מיין טאַ־טע קען ניט צאָלן פאַר לעקציעס. דאָס שפּיל איך פון זיך אַליין.

הערשעלע האָט אויף אַנדערע פראַגעס וואָס די עלטערן האָבן אים געפרעגט, גע־ענטפערט אַזוי שיין און קלוג, אַז זיי האָבן אים ליב באַקומען.

— דו ווילסט נעמען לעקציעס, וועל איך זאָגן דעם מוזיק לערער ער זאָל דיך לערנען מיט שרה'לען. איר וועט ביידע שפּילן מיט'ן זעלבן פידעלע. — האָט ענד־לאַך פאַרגעליינט שרה'לעס טאַטע.

הערשעלע האָט ניט געוואוסט ווי אַזוי ער זאָל זיי דאַנקען, נאָר זיין פּנים האָט אים אָנגעהויבן צו לויכטן פאַר פרייד.

— איך וועל מיינע עלטערן ניט דער־ציילן פון דעם, טאָמער וועלן זיי ניט וועלן. ער האָט זיך געזעגנט מיט די גוטע מענ־שען און איז א גליקלאַכער אוועקגעלאָפן אַהיים.

פון דאַמאָלסט אָן האָט הערשעלע אויפ־געהערט צו גיין אין וואַלד אַריין. ער איז געגאַנגען צו שרה'לען שפּילן אויף איר פידל. זיין מאַמע האָט אים קיינמאָל ניט געפרעגט וואוהין ער גייט. זי האָט גע־מיינט, אַז ער גייט נאָך אַלץ אין וואַלד.

אַזוי זיינען אריבער 7 יאָר.

איינמאָל זיינען מענשן געקומען בעטן שרה'לען זי זאָל שפּילן אויף א קאָנצערט וואָס זיי וויל מאַכן. אירע עלטערן האָבן מסכים געווען און זי האָט זיך געגרייט.

צוויי טעג פאַר'ן קאָנצערט איז שרה'לע שטאַרק קראַנק געוואָרן און דער דאָקטאָר האָט איר געהייסן ליגן אין בעט א וואָך צייט.

פון אַלע בילעטן פאַר'ן אוונט זיינען נאָר געבליבן צוויי אויף דער לעצטער שו־רה. די איבעריקע זיינען אַלע פאַרקויפט געוואָרן, און די הויפּט שפּילערן איז קראַנק איף מאַרגן איז דער מוזיק לערער אָנ־קומען זעען וואָס זיין שילערן מאַכט. זעט ער ווי א גרופּע מענשן רעדן צווישן זיך: וואָס זאָלן זיי טאָן? ווער וועט שפּילן? מיר קענען דעם קאָנצערט ניט אָפּליינען. דערהערט דאָס, רופט ער אויס: שאַ־ט, הערשעלע קען שפּילן אויף שרה'לעס פּלאַץ, און אַזוי איז געבליבן.

דעם טאָג פון קאָנצערט האָט מען הער־שעלען געגעבן די צוויי לעצטע בילעטן פאַר זיינע עלטערן. ווען ער האָט זיי געבראַכט אהיים האָט ער גאַרנישט דערציילט, נאָך ביים מיר האָט ער אויסגעשריען:

— מאַמע, זע, איך האָב געפונען צוויי בילעטן צו א גרויסן קאָנצערט!

— נו, גוט, מיין קינד, וועסטו גיין מיט'ן טאַטן.

— ניין, מאַמע, דו וועסט גיין. איך וועל בלייבן אין דער היים.

אַזוי גיך ווי זיינע עלטערן זיינען ארויס פון הויז, האָט הערשעלע פאַרשלאָסן די טיר און איז אוועקגעלאָפן צו שרה'לעס היים. דאָרט האָט מען שוין געוואַרט אויף אים. מ'האָט אים שנעל אָנגעטאָן אין א נייעם בלויען אַנצוג, מיט נייע שוואַרצע שיך, און מ'האָט אים אוועקגעפירט מיט א קאַרעטע גלייך צום טעאַטער.

האַלב נאָך אַכט האָט זיך הערשעלע באַ־וויזן אויף דער בינע. ער איז געווען פאַר־רויטלט, די אויגן האָבן אים געגלאַנצט פון אויפרעגונג, די הענט האָבן אים אָנגעהויבן צו ציטערן ווען ער האָט דערזען אַזאַ גרויסן עולם פאַר זיך. אין די נייע קליידער האָט ער אויסגעזען ווי א פּרינץ. זיינע עלטערן זיינען געזעסן זייער ווייט פון דער בינע — זיי האָבן אים ניט דערקענט.

מיט ציטערדיקע פינגער האָט הערשעלע אָנגעהויבן צו שפּילן. אָבער באַלד האָט ער זיך פאַרגעסן. ער איז איינגאַנצן געווען אריינגעגאַנגען אין זיין מוזיק. ער האָט שוין מער ניט געזען קיין טויזנט קעפּ ווי פרי־ער, נאָר פאַר זיינע אויגן האָבן איצט גע־שוועבט נאַטור בילדער מיט וואונדערבאַ־רע קלאַנגען פון פייגל־געזאַנג און שושקען פון צווייגן. די אַלע קלאַנגען האָט ער מיים־טערישׁ ארויסגעבראַכט מיט די זיסע טע־נער פון'ם פידל.

אַלע מענשן זיינען געזעסן מיט אָפענע מויליער און זיך איינגעהערט. ווען ער האָט געענדיקט די ערשטע זאַך האָט אין זאַל אויסגעבראָכן א שטורעם פון אַפּלאָדיס־מענטן. וועלכע האָבן ניט אויפגעהערט ביז ער האָט געשפּילט א צווייטן מאָל און א דריטן מאָל.

צום־סוף פון קאָנצערט האָבן א סך אַנ־געהויבן צו פרעגן וועמעס איז דאָס איינגל וואָס שפּילט אַזוי שיין? א סך זיינען צו־געגאַנגען זיך באַקענען מיט אים. אויך זיינע עלטערן האָבן באַשלאָסן צו צוגיין צום שפּילער און באַדאַנקען אים פאַר דעם פאַרגעניגן וואָס ער האָט זיי פאַרשאַפט מיט זיין שפּילן.

גייענדיק צו דער בינע רופט זיך אָפּ דער טאַטע:

— זעסט, מיין ווייב, ער איז זייער ענ־לאַך צו אונזער הערשעלען.

— טאַקע, — זאָגט די מאַמע, — ער איז פונקט אַזוי הויך ווי הערשעלע.

הערשעלע האָט זיי דערזען גיין האָט ער צו זיי געשמייכלט.

— אוי, ס'איז הערשעלע! — האָבן זיי ביידע פּלוצלונג אויסגערופן, ווען זיי זיינען שוין געווען גאָר נאָענט. ער האָט זיך צעקושט מיט זיין מאַמען און מיט זיין טאַטן. זיי האָבן אים אָנגעהויבן צו פרעגן פראַגעס, אָבער הערשעלע האָט געזאָגט:

— קומט אַהיים, איך וועל אייך אַלעס דערציילן.

מיט צוויי יאָר שפּעטער האָט הערשעלע שוין אָפּגעגעבן קאָנצערט אין א סך שטעט. ער איז געוואָרן באַוואוסט אַלס דער גרוי־סער פידל שפּילער.

איידער הערשעלע איז אָפּגעפאָרן פון א שטאָט, איז ער פריער געגאַנגען אין פּאַסט אַפּיס מיט דריי פּעקלאַך: אין איין פּעקל האָט ער אוועקגעשיקט מתנות צו זיינע עלטערן, אין א צווייטן פּעקל זיינען געווען מתנות פאַר דריטן פּעקל זיינען געווען מתנות פאַר שרה'לען אַליין.

——(::)——

וויצן שוואַרץ אויף ווייס

א קוימען־קערער האָט זיך צעקרינט מיט א מעל־סוחר, האָט ער אים דערלאַנגט א פּאַסט און געזאָגט:

— אַט האַסטו שוואַרץ אויף ווייס, אַז איך בין גערעכט.

——(::)——

ביטאָג אויך

אַן אריימאַן איז אריין אין א שטוב שפּעט ביינאַכט בעטן א נדבה.

— אַזוי שפּעט ביינאַכט גייט איר בעטלען? — האָט אים דער באַלעבאָס פאַרוואונדערט געפרעגט.

— איך בעטל ביי טאָג אויך, — האָט דער בעטלער געענטפערט.

——(::)——

אויף קאַטאָוועס

איינער איז אריינגעקומען צו גאַסט צו זיינעם א באַקאַנטן אין דער צייט, ווען ער האָט געהאַלטן אין מיטן עסן.

— אויב איר פאַרשטייט קאַטאָוועס,— האָט דער באַקאַנטער געזאָגט, — בעט איך אייך מיטעסן.

— אויב איר פאַרשטייט קאַטאָוועס,— האָט דער גאַסט געענטפערט, טאָ עסט געזונטערהייט.

פון וואָך צו וואָך

"מיר קלאָגן אָן"

(א קאַמף פילם פאַר סאָציאַלער נערעכטיקייט)

דער דייטשער צענטראַל קאָמיטעט פאַר ארבעט אינוואַלידן האָט אויסגעפאַרטיקט אַן אינטאַרעסאַנטן קלאָגן־פילם קינאָ פון לעבן פון די ארבעט־אינוואַלידן. דער פילם ווייזט דעם ארבעטער ביי די פאַרשיידענ־סטע געפערלאַכע ארבעטן, מעכטיקע מאַ־שינען, כעמישע גאַז־פּראָדוקציע — אומע־טום אונטער שטענדיקער געפאַר פון באַ־שעדיקונג. בלייי־שטויב, פייכטקייט, דאַמ־פען, וואָס רופן ניט ארויס קיין איינמאָלי־קע באַשעדיקונגען, נאָר סמ"ען אָפּ דעם קערפּער ביסלאַכווייז, דאַן די ארבעט אין די קוילן גרובן אונטער שטענדיקער געפאַר.

דער פילם וויל נישט ארויסרופן רחמנות, נאָר צוציען די אויפמערקזאַמקייט צו די פראַגן פון לעבן־פאַרויסערונג. צום סוף קומען קורצע רעדעס פון פאָול לעבע דעם סאָציאַליסטישן פאַרלאַמענט פאַרזיצער און דעם פירער פון די ארבעט־אינוואַלידן.

פטזר געזוואַרן פון גענז

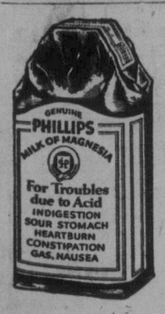

ווען די מיסטע מענשן רופן אומפאַר־דייאונג איז עס געוויינלאַך אַן אי־בערפלוס פון זויערקייט אינ'ם מאָגן. די שפּייז איז זויער געוואָרן. די מאַ־מענטאַלע רפואה איז אַן אַלקאַלאַי וואָס נעטראַליזירט זויערקייטן. אָבער נוצט ניט קיין גראַבע מיטלען. נוצט וואָס אייער דאָקטאָר ראַט אייך.

די בעסטע הילף איז פיליפּס' מילק אָף מאַגנעזיא. פאַר די 50 יאָר זינט איר דערפינדונג, איז עס פאַרבליבן סטאַנדאַרד מיט דאָקטוירים. איר וועט קיין אַנדער זאַך ניט נעפינען אַזוי שנעל אין איר ווירקונג, אַזוי ניט־שעד־לאַך, אַזוי עפיישענט.

איין טעמ'לאָזע פולע לעפל אין וואַ־סער נעטראַליזירט א סך מאָל איר פאַרגעס אין עסיד. די רעזולטאַטן זיי־נען באַלריקע אַן שעדלאַכע נאַכווירקונגען.

וועט איר נאָר איינמאָל אויסנעפּ־נען דעם דאָזיקן פערפעקטן מיטל וועט איר קיינמאָל ניט נוצן קיין אַנדער זאַך פאַר קאָפּווייטיקן, גיכן, געשוויל־אַכצן, ניט־גוטקייט, שווינדלעניש, אומפאַר־דייאונג, איבלקייט און א. וו. וואָס קו־מען פון אַן איבערגעזויערטן מאָגן און נעדערעס.

זייט זיכער צו קויפן עכטע פיליפּס', ניט אַכטונג אויפן נאָמען "פיליפּס" אויף דער פלעשל. אַלע דראַג סטאָרס— 50 סענט.

געמאַכט אין קאַנאַדע.

פאַרן בית יתומים

י. באַגאַטש, 97 אייקינס סטריט האָט ביינעגעשטייערט צום בית יתומים איין דאָלאַר.

מרס. ר. מעטיוס, פון ספּיי היל, סאַסק., עלף דאָלאַר צו דער יוניטער היברו רע־ליף.

עלף דאָלאַר פאַר יוניטעד היברו רעליף

די אידישע פרויען סאַסייטי פון באַ־אַזשור, מאַניטאָבאַ, האָט ביינעגעשטייערט עלף דאָלאַר צו דער יוניטער היברו רע־ליף.

ענטרים
שטראָמען אריין
פון אַלע פונקטן

יעדע מעיל ברייגנגט גאַנצע פּעק צו די צאַלרייכע ענטרים וואָס זיינען שוין דער־האַלטן געוואָרן. אייניקע פון די צוגע־שיקטע אקראַסטיקס זיינען אויסגעצייכנט — איר קאָנט נאָך אָבער מאַכן בעסער.

שנעל! שנעל!

שיקט אריין אייערע ענטרים שנעל